

+ **Nicolau F. Negruțiu.**

O durerosă și deprimătoare șcirea ne aduce firul telegrafic. Confratele și amiculu nostru iubit Nicolau Fekete Negruțiu, a căruia vieță a fostă atătu de scumpă pentru nêmul românesc, nu mai este între cei vii.

Multe lacrimi va stôrce șcirea acêsta întristătoare din partea tuturor acelora, cari au avutu fericeirea de a-lu cunoșce mai de aproape.

Nicolau F. Negruțiu a fostă unul din mândra pleiadă a acelor vrednici bărbați ai națiunei române, cari cu cuvêntulu și cu fapta au lucratu în modul celu mai sincer și desinteresat pentru binele și înaintarea causeru românesci.

Omă inclinatu cu trupă și sufletu spre fapte bune și nobile, Română de inimă în întelesulu adevăratu alu cuvêntulu, Negruțiu, deși tēneru încă, s'a dusu din mijloculu nostru încărcatu de merite.

Multă a lucratu Negruțiu pentru înaintarea și încuragiarea literaturii române dela noi, în alu căreia serviciu a statu timpu de 16 ani și mai bine; ceea ce în deosebă l'a caracterisat însă a fostă generositatea lui, care l'a ridicatū la trēpta celoru mai dintăi filantropi români.

Cu cătu mai rari suntă astădi bărbații, cari cu adevărată desinteresare se devotéză causeiur românesci, cu atătu mai adēncă este jalea, ce ne cuprinde, când trebuie să ne despărțimū de Nicolau F. Negruțiu.

Înainte de-a putē publica amēnunte din vieță și ultimele momente ale scumpului decedatū, venimū a-i aduce cu cea mai

adēncă durere tributulu nostru de recunoștință, dicēndu-i:

Odihnesce în pace, prea demnule soțū de luptă! Pe mormêntulu tēu depunemū lacrimile nōstre ferbinti, asigurāndu-te, că în vecei nēstērsă va fi amintirea ta între noi!

Brașov, 1 Noemvre v. 1890.

Până mai ieri, alaltăeri, adoratorii ideei de maghiarisare mai aveau ôre-care considerațā față cu opiniunea publică și nu cutezau a păși tocmai așa pe față cu planurile lor.

Astădi însă patimele suntă multū mai mari și adoratorii nerocitei ideei de maghiarisare suntă prea numeși, decātu ca să se mai pōtă ascunde de ochii luei întunecōsele lor planuri.

„Pesti Naplo“ în articolulu său de fondū dela 29 Octomvre, pe care-lu publicamū mai josū, ne arată rēșboiulu, ce s'a declaratū din partea lorū în contra naționalităților.

Contra dreptulu asiguratū prin lege, de-a ne folosi de limba nōstră în vieță publică cetățenescă, „Pesti Naplo“ pune politica de formațiune a unui statū naționalu maghiarū, pe care — tocmai fiind-că duce la stingerea individualității nōstre naționale — o consideră ca singura mântuitoare, ér în schimb pentru acēsta formală declarare de rēșboiu, vrē să ne scōtă ochii cu „libertatea individuală“, despre care susține, că se „respectéză.“

Cum se „respectéză“ individualitatea nōstră individuală? Cu temnițele Clușului, Sibiuului și ale Seghedinului, în care suntă dîlnicū infundatū diariști români?

E mai multū, decātu nerușinare, a se mai provoca în îprejurările de față la „libertatea individuală“ tocmai aceia, cari

dîlnicū cerū atacarea acestei „libertăți.“

Intr'unu timpū, când poporul nostru gemea sub jugul apăsătoru alu jobăgiei, libertatea individuală — în sensulu ei adevăratu, ér nu cum o întelegū șoviniștii — ar fi avutu în adevēru prețu. Programa comitelui Szecheny era: dați-le jobagiloru voștri români și slavī libertate individuală, dēr cereți în schimb pentru acēsta, ca să vē învețe limba. Evenimentele dela 1848 au doveditū însă, că Szechenyi a venitū prea târziu cu programa sa, căci nicī cei ce încă nu-și scuturaseră bine lanțurile jobăgiei nu se mulțamiră singurū numai cu libertatea individuală, ér cauza pentru care nu se mulțamiră o cunoscea fôrte bine comitele Szechenyi, și de aceea, când a vēdutū mișcarea, elū — primulū întemeiătoru alu ideii de maghiarisare — a profētitū conaționalilor săi, că: marea problemă a maghiarisărei nu se va putē realisa nicī-odată.

Las', că nicī de libertate individuală nu pōte fi vorba la noi, într'unu timpū ca astădi, când cei ce useză de acēsta libertate suntă aruncați în temnițe, — dēr chiar decă amū avē acēsta libertate individuală, pe noi nunepōte și nu ne-a pututū nicī-odată mulțumi, căci ce ne foloseșce nouē, ca Români, libertatea individuală, decă nu ne este iertatū să usamū de limba nōstră maternă în vieță publică și cetățenescă? Orī dōră se pōte dice despre unu cetățenū că este liberū, decă îl smulgi ca pe o flōre din pământulu, în care a crescutū, și i sfarmī legăturile cele mai intime, ce prin mediulu limbei, îl lēgă cu poporulū său?

Pe noi nu ne mulțumesce libertatea individuală, chiar decă amū avē-o. Ceea ce ceremū noi și amū cerutū totū-deuna este *libertatea națională*, căci numai prin

acēsta ne vomū putē vedē asigurate interesele nōstre de cultură, de desvoltare și de existență națională!

Cestiunea de naționalitate.

În Nr. 237 alu fōiei nōstre amū arătatū pe scurtū cuprinsulu unui articolū de fondū, pe care-lu publică sub titlul de mai susū „Pesti Naplo“ dela 29 Octomvre.

Lăsămū să urmeze aci acelu articolū alu lui „Pesti Naplo“ în tōtă estensiunea sa:

Dela începutū și în decursū de decī de ani Ludovicū Mocsary a perseveratū în modū consecuentū și cu tōtă cutezanța convingerii sale în poziția, ce ocupă elū în Ungaria față cu cestiunea de naționalitate. Elū este inimiculu maghiarisărei și apostolulū împăcării cu naționalitățile pe basa completei egale îndreptățiri a limbelor, culturēlor și cofesiunilor, adegă a egalei îndreptățiri politice. Elū își închipuiesce Ungaria ca și cum ar fi o Elvețā și firesce că este unulu dintre cei mai infocăți aderenți ai vechiei autonomii comitatense, deōrece acēsta stă în cea mai de-aprope asemēnare cu sistemulu de cantōne, și într'o anumitā măsură ea aședă statulu pe base federative. Totū din acēsta causă este elū aderentulū celei mai largi autonomii cofesionale.

Politica națională este federalismul. În Ardělū constituția celorū trei națiuni și patru cofesii n'a fostū decātu unu asemenea federalismū. În locū de a dispune statulu asupra comitatelorū, a fostū în usū restaurarea comitatelorū; în locul unității de statū, a fostū în usū organismulū federativū alu administrațiunei. Fiă-cine șcie și chiar și logica îlū învēță, că amicii centralisărei de statū suntū recrutați dintre aderenții maghiarisărei, naționalitățile însă își caută scăpare în autonomia municipală și bisericescă și din aceste fortărețe ale lorū facū cușcieri. Numai așa este posibilă și numai așa putemū vorbi despre o pactare cu naționalitățile, decă le vomū concede,

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.“

(21)

Valurile Tineretiei.

Romanu de Ivan Turghenev.

XXXI.

În ziua următoare Sanin s'a sculatū fôrte de diminețā. S'a simțitū la culmea fericeirii omenesci; dēr nu acēsta fericeire a fostă cauza, că n'a pututū dormi aproape tōtā nopțea. Ceea ce i-a conturbatū somnul, a fostū gândulū și întrebarea, cum ar putē vinde moșia mai de grabă și cu unū prețū mai avantajosū. În capulū său se frământa planuri peste planuri dēr nicī unulū nu i-a convenitū. A eșitū afară, la aerū liberū, ca să facă puțină mișcare, se respire aerū prospētū și să mai mediteze asupra planurilor... căci cu planulū hotărîtu, și nu altcum, doria să se presente înainte Gemmei.

Cine e figura aceea gredă și hodonană, de almintea bineîmbrăcată, care se plimbă încōce și încōlo pe dinaintea lui Sanin? Unde a mai vēdutu elū ôre acēstu capū cu pērulū gălbiniu, care stă

țepănū pe umerii săi lați; unde a mai vēdutu spatele acele imbulbucate și mânilē acele cārnoșe? Ôre Polosov se fiă, conșcolarulū său de odinōră, pe carele deja suntū cincī ani de când l'a uitatū? Sanin grăbi puțină pași și nu-mai decātu ajunsē figura curiōsă... Fața aceea lată și gălbuiă, ochii aceia de mistrețū acoperiți cu gene și sprâncene albe și dese, nasulū acela scurtū și latū, buzele acele grōse și busumflate, acea falcă pleșuvă, apoi înfățșarea aceea sērbedă, bănuitōre și lenevōsă — într'adevăr: elū e, Polosov Hyppolit! „Stēua norocului meu ērăși a apărutū!“ gândi de-odată Sanin.

— „Polosov Hippolit Sidoric!“ tu ești?

Figura stete, își ridică ochii săi cei micī, s'a cugetatū unū momentū — și în cele din urmă și-a deschisū buzele și cu voce rēgușitā și șuiertōre strigă:

„Sanin Dimitri?“

„Elū e, cu trupū cu sufletū“, dice Sanin stringēndū mâna lui Polosov. „De multū ești aici? De unde ai venitū? Unde te-ai încortelatū?“

„Erī am venitū din Wiesbaden“, rēspunsē cam trăgănatū Polosov — ca să târguescū ună-altă pe sēma nevetei mele și astădi voiu pleca îndērētū la Wiesbaden.

„O, da! uitasemū, că te-ai însuratī, și după cum se dice, ai o nevastă fôrte frumosă!“

Polosov strimbă din gură... „Da, așa se dice?“

Pe Sanin îlū pufni risulū. — „Așa observū, că tu ai rēmasū totū vechiulū Polosov, monotonū și indiferentū, cum erai pe când umblamū la școlă.“

„Pentru-ce să mē fiu schimbatū?“

„Și se dice, continuă Sanin accentuāndū mai vērtoșū cuvêntulu acesta „se dice“, — că nevasta ta ar fi fôrte bogatā.“

„Da, și acēsta se dice.“

— „De, apoi tu însuți, Hyppolit Sidoric, nu ești convinsū despre acēsta?“

„En, frate Dimitri... Plavovicī? — da, Pavlovicī, eu nu mē amestecū în treburile nevetei mele.“

„Nu te amestecī? — În nicī o afacere a ei?“

Polosov strimbă din nou din gură: „Nu, frate, în nicī o afacere. Ea trēscē pentru sine... și eu trēscē pentru mine.“

„D'apoi, unde mergī acuma?“ îlū întrebă Sanin.

„Acuma nu mergū nicăiri, stau aici în mijloculū străzii și vorbescū cu tine, — decă însă voiu isprăvi cu tine, mē voiu rēntōrce la hotelū și voiu dejuna.“

„Primesci să te însoțescū?“

„Adecă — vrēi să dejunezi cu mine?“

„Da.“

„Prea bucurosū, frate Dimitri. Primesce mai bine mănecarea când suntū doi. Tu nu ești guralivū?“

„Așa credū, că nu suntū“

„Apoi fôrte bine!“

Polosov începū să se misce înainte, ér Sanin păși alături cu elū. Lui i-se părū, că Polosov ērăși a cădutu în indiferentismulū, celū caracterisa. Polosov tușia rēgușitū, și tăcutū pășia cam schiopătandū înainte, ér Sanin cugetā în sine: cum naiba a pututū să capete monstrulū acesta o nevastă frumosă și bogatā? Elū însuși nu e bogatū și nicī nu e baremī din familia nobilă; în

ca în cercurile de jurisdicțiune, să-și formeze organismul politic municipal, sau ca în Ungaria să fiă comitate ungurești, slovace, românești, germane și mestecate, în care limba de administrațiune să fiă limba locuitorilor și cel mult cu centrul să comunice în limba maghiară. După acesta numai de cât ar pretinde egalitatea de limbă în fiecare ramă al serviciului de stat, ba chiar și în legislațiune și cu greu am putea chiar și numai susține și apăra minoritățile maghiare.

Noi credem, că politica acesta în scurt timp ar avă ca urmare descompunerea Ungariei, deoare-țe rezultatul ei nu ar fi împăcarea, ci o neîntreruptă rivalizare, răboiera fiă-căruia în contra tuturor. Acesta ar duce sau la absolutismul austriac, sau la intrevenirea puterilor străine, pentru-că nici-odată nu trebuie să uităm, că suntem impresurați de state naționale, și Serbia și România și Rusia n'ar înceta de a răsvrăți pe conaționalii lor de aici și de-ai seduce pentru o adnexare cu densele, eventual ar porni un războiu de cucerire pentru împărțirea Ungariei.

Față de această politică noi am acceptat așa dera politica de întemeiere a unui stat maghiar național, care cunoscă numai o națiune politică, anume națiunea politică maghiară, pe fiă-care cetățenii îi consideră ca membru al acesteia, respectă libertatea individuală și estinde drepturile politice asupra fiă-căruia, dăr pentru acesta statul maghiar pretinde caracter național maghiar, și întărirea maghiarimeii, în cunoștința generală a limbei maghiare, mai cu seamă însă în unitatea instituțiilor caută a afla puterea aceea politică, care să asigure viitorul Ungariei.

Poate să aibă dreptate Mocsáry, când în cea mai nouă broșură a sa privitoare la partida independentă, se exprimă cu privire la cestiunea de naționalitate astfel: „A face frontu de-o parte Vienei, de altă parte naționalităților: asta însemnă a pune Maghiarimea între două petri de mără pentru ca să se macine... Partida dualistă, care în politica de maghiarizare, caută scutul în contra naționalităților sub aripa vulturului austriac, fără-ndoelă lucrăză cu mai multă logică, decât partida independentă.”

Conceptul lui Mocsáry, abstrăgându unele părți, corespunde adevărului, într-câtă adecă partida dualistă, sau toți aceea, car au pactat sau doresc să pacteze cu Austria, așa dera începându dela Ugron și până la Falk Miksa, toți purcedu din acelă cuget fundametal, că nouă nu ne este iertată a ne strica cu Austria și că noi trebuie să susținem Austria în oră câtă de strinsă legătură,

pentru ca prin ea să fim apărați și scutiți față cu mișcările de naționalitate, car amenință patria noastră dela medă-nopte, răsvrăți și medă-qi; și pentru ca astfel asigurarea câștigată în acest mod, să o putem întrebuința bine pentru a da Ungariei o puternică organizațiune politică, economică, culturală și socială și să facem capabilă națiunea maghiară spre a pute suporta și viscoarele seculului viitor. Acesta ar fi, chiar și după mărturisirile lui Francisc Deak, cugetul fundametal și — să mai adăugăm — principalul motiv al politice dualiste. Dăr decă majoritatea națiunii din acest motiv a primit pactul și aderă la uniunea cu Austria, fiă aceea uniune personală, fiă reală; fiă-care guvern și fiă-care partidă dela putere este datore a face totul pentru a întrebuința timpul și scutul acesta câștigat cu preț scump pentru edificarea câtă mai perfectă a Ungariei.

(Va urma.)

DIN AFARĂ.

Deschiderea camerei grecești.

La 10 Novembre n. s'a deschis camera grecească. În mesagiul tronului se accentuează dorința, ce are Grecia de a întreține raporturi amicale cu toate puterile, care politică ar contribu și la propășirea țării. Mesagiul mai adăuge, că guvernul își va desvolta totă activitatea sa, spre a îmbunătăți finanțele, ca astfel statul să poată suporta obligațiunile sale, menținendu echilibrul bugetar. Guvernul va stăru pentru organizațiunea sistemului de apărare al țării și pentru dezvoltarea instituțiilor comunale.

Sinodul bulgar și principele Ferdinand.

Cu ocaziunea primirei Sinodului de către principele Ferdinand, președintele Sinodului, metropolitul Grigorie a discurs în discursul său: „Sf. Sinod consideră ca o datorie, inaugurându ședințele sale în capitala princiară, de a se presenta înaintea Alteței Văstre și a-i oferi omagiile sale. Profitându de această ocaziune, Sf. Sinod își exprimă convingerea sa fermă, că Alteța Văstră, dimpreună cu guvernul, îi vor da totă concursul pentru decderea cestiunilor privitoare la regulamentera sf. nostre biserice. Insuflețit de această speranță, sf. Sinod rögă pe Dumnezeu să acorde Alteței Văstre sănătate și viață lungă.” — Principele Ferdinand răspundendu dișe, că se simte fericit a vedă pe membrii sf. Sinod întruniți în scop de a lucra la menținerea și perfecționarea legilor bisericei ortodoxe bulgare, și își arată dorința ce au avut de totdeuna de a sprijini buna direcțiune în afacerile biserice na-

ționale, asigurându sf. Sinodul, că împreună cu guvernul său, va stăru pentru ajungerea acestui scop. „În urările, ce esprimați, dișe principele, vedem o garanțiă de ajutorul, ce sf. Părinți ai bisericei bulgare ne vor aduce în silințele ce pe fiă-care și consacram binelui și propășirei iubitelui nostru popor.”

Situația în Rusia.

„Köln. Ztg.” scrie: În Petersburg produs mare senzația vestea, că cu ocaziunea aniversării catastrofei dela Borki, pe masa Țarului s'a aflat o epistolă, în care anonimul autor desvoltă într-un ton liniștit, dăr convingător, necesitatea constituțiunei, de care are Rusia trebuință ardețore.

„Rusia suferă mult sub actualul sistem aristocratic, dișe anonimul autor, și consilierii actuali ai Țarului urmându politica vechiă și dând informațiuni neesacte, Țarul nici-odată nu se va pute convinge despre adevărată stare a lucrurilor, și incheiă astfel: „Adevărată putere și autoritatea Țarului s'ar potenta multă decă ar da constituțiunea necesară și multă cerută de supușii săi și de impregiurări.”

Nouele proiecte de lege serbesci.

Să scrie din Belgrad. În cercurile politice de aici, nouele proiecte de lege vor întâmpina o viață resistență, care cu deosebire se manifestă față de noua lege asupra presei. În deosebi vor fi atacate acele puncte din acest proiect, unde se exprimă tendința de a pune o barieră desfrâului de până acum al diaristiceii. Foile liberale mai ales sunt foarte iritate, că după noua lege se consideră, ofensa adusă unui suveran străin s'au reprezentantului vre-unei puteri acreditate pe lângă curtea regală, ca un delict. Chiar în cercurile radicale se privesc unele puncte ca prea aspre.

Cu toate acestea guvernul voește a isbuti cu această lege, chiar cu risicul de a perde câte-va voturi de ale radicalilor, car în casul de față s'au unit cu liberalii, cu progresistul Garașanin și radicalul disidentu Maximovici.

SCRILE PILEI.

Repartițiunea dărei. Ministeriul ungher de finanțe a ordonat, ca fără întârziare să se înceapă lucrările pentru repartițiunea dărei pe anul 1891.

**

Grigorie Gabrielescu. Primit din Lisabona (Portugalia) un „suplement artistic”, care conține portretul tenoristului Grigorie Gabrielescu, precum și extrasuri din mai multe diare italiene, spaniole și americane, car toate se es-

primă forțe măgulitoru, aducându martelogii distinsului artistu român.

**

Plantații nouă de vii. Fehér Miklós secretarul ministerialu, trimis în afacerea plantațiilor nouă de vii pe teritoriul năsișos al Deliblatului din Bănatu, s'a reintors din călătoria sa, la B. Pesta. Foile spun, că i-a succés să reguleze bine cestiunea nouelor plantații, după ce locuitorii Vărșetului deja au cumpărat dela erarii un teritoriu de 700 jugăre, cu menițiunea de a cultiva vii. Sădirile se vor începe încă în anul acesta și probabil, că vor urma mai mulți esemplu celor din Vărșet, cu atât mai vertos, cu cât locuitorii Bisericeii-albe, car mai de nainte au sădit vii peticitorul Deliblatului, în anul acesta au avut o recoltă bună și au obținut vin de calitate bunioră, așa că vinul nou s'a vëndut cu 16 fl. Hectolitrul. Secretarul de stat Fehér Miklós pe lângă că a încheiat pactul cu Vărșetenii, a mai făcut și alte dispozițiuni referitoare la plantațiune. Așa a dispus să se pregătescă un conspectu despre estinderea unui teritoru de 52,000 de jugăre cu scopul de a se sci locurile și a se înlesni efectuarea sădirilor spre mai avantașiă exploatare.

**

Invitare la ședința ordinară a camerei comerciale și industriale din Brașov, care se va ține Marți în 18 Noemvre 1890 la 4 ore p. m.

**

In causa țergurilor. De repetite-ori camerele de comeri și industrii s'au plânsu, că se fac prea multe țerguri și imprejurarea acesta îi silesce pe industriași ca să-și neglijeze afacerile, deorece umblându pe la țerguri își fac speșe și-și perd timpul; er decă nu se duce le iau alți câștigul. Din cauza acesta în timpul cin urmă mai multe comune au abdiș de dreptul de-a face țerg, mai vertos fiind-că prin articulu de lege VII din 1888, privitor la epidemia de vite, și arendatorii sau proprietarii țergurilor se simt prea împovărați impunendu-li-se sarcini, pe car unele comune mai mic nu le pot suporta, er venitul țergurilor, tocmai fiindcă sunt prea dese, nu ajunge pentru acoperirea șpeleru.

Correspondența „Gaz. Trans.”

Din Tractul Cascăului 8 Noem. 1890.

Onorată Redacțiune!

Vă rog să-mi dați voi în prea prețuită-Vă foiă a vă raporta despre conferința prețeseă a tractului Cascău, ținută în ziua s. Dumitru în Cascău,

școlă îi dișeau: prostul, leneșul, hăbucul și somnorosul. Într'adever, mare minune!

„Dăr decă nevasta lui e bogată — spun că ar fi fata unui arendator — pentru ce n'ar putea ea ore să mi cumpere moșia? Cu toate că el dișe, că nu se amestecă în treburile nevastei sale, totuși acesta nu se poate lua în sensu absolut, ci dora numai în parte. Se poate, că mi va zimbi norocul... M'am hotărît! Ilă voi și întreba!”

Polosov îl conduse într-unul din hotelele cele mai elegante din Frankfurt. Pe masă erau grămădite cartone, lădi și diferite pachete... „Tote astea le-am țerguit pentru Maria Nicholaevna, amiculu meu” (așa se numia nevasta lui Hyppolit Sidorici).

Polosov se lăsă pe-un scaun, și ottă: „ce dogorelă nesuferitore e asta” și își desfăcu legătorela dela gât. Avisă pe chelnăr și comandă un grabnic și bun dejun.

„Peste o oră apoi să fiă aici birja. Ai înțeles d-ta, precisă peste o oră!”

Chelnărul se închină respectuos și eși.

Polosov își desbumba vesta. Din toate mișcările feții și oftărilor lui se

vedă, că numai cu mare greutate prinde vorba. Sanin pricepu starea amicului său și de aceea s'a reținut a-i face multe întrebări; el s'a mărginit numai la cele mai indispensabile. Din gura prietinelui său a înțeles, că Polosov cu doi ani mai nainte a servit în regimentul de ulani, că cu trei ani nainte s'a căsătorit și că acum este al doile an de când călătorește în străinătate, cu nevastă-sa, „care pe timpul ăsta, scie Dumnezeu sfântul ce bolă și-o curăză în Wiesbaden”, — și că de aici vor merge peste puțin, la Paris.

Sanin la rândul său, încă i-a împărtășit puțin lui Polosov din planurile vieții sale viitoare și din cele întâmplate în trecut; grăbi de-a dreptul la ținta sa — adecă îi făcu cunoscut propusul de a și vinde moșia.

Polosov îl asculta fără de-a dișe măcar o vorbă, și numai din când în când aruncă câte-o privire spre ușa, pe unde aștepta să sosescă dejunul. Într-un târziu dejunul a sosit...

„Avea ta zace în guvernamentul Tula?” îl întrebă Polosov, aședundu-se lângă masă și tocându-și serveta la grumași.

„Da, în guvernamentul Tula.”

„În districtul Jefremovschi. . . . Sci.”

„Cunosc pe Alexievca mea?” întrebă Sanin aședându-se și el la masă.

„O cunosc foarte bine. Polosov de multe ori i-a băgat în gură turtă de ou umplută cu burete. Maria Nicolaevna — nevastă-mea — are în vecinătate o moșia... Chelnărul, scote stupusul din sticla asta! Pământul ei e bunior — dăr țeranii i-au pustuit pădurile. De ce vrei s'o vinzi?”

„Am lipsă de bani, prietene! O dau ieftin. Ce gândesc... n'ai voiă s'o cumperi?”

Polosov beu un pahar de vin, își șterse gura, încep să dulmice éraš mereu, dăr șgomotos.

„Ei... da” — dișe în fine. „Eu nu țerguesc proprietăți: n'am capitală. Dăr încôce untul. Dora o va cumpăra nevastă-mea. Vorbesce cu ea. Decă nu cer mult, poate vă veți înțelege... Ce măgar! — sunt Nemții ăștia! Nu știu pregăti nici peșcele. Și ce poate fi mai ușor, decât asta? Chelnăr! du murdăriile astea de aici!”

„Ei, într'adeveră nevastă-ta însăși

se ocupă de găzduci?” întrebă Sanin.

„Ea însăși. Eă această cotlettă — e bună. Ţi-o recomand. Ţi-am spus, Dimitri Pavlovici, că nu mă amestec în afacerile nevastei mele — și acum o mai repetă încă odată în fața ta.”

Polosov dulmice mai departe.

„Hm... Dăr cum ore mă voiu pute înțelege în afacerea asta cu dăna, Hyppolyt Sidorici?”

„Lucru ușor, Dimitri Pavlovici. Merg la Wiesbaden. Nu e departe de aici. Chelnăr, n'aveți muștar engles? N'aveți? O, săbătociunilor! Dăr nu mai întârzi. Poimâne plecăm. Lăsa-mă să țiu un pahar: e vin curat — nu acrelă.”

„Într'adeveră... nu știu, cum să ofac murmură Sanin.

„Așa e de grabnic lucrul acesta?” „Urgent, afară de cale urgent, amice!”

„Ai lipsă de o sumă mare?”

„Da, de o sumă mare. Eu... dăr cum să țiu o spun, m'am hotărît... să mă însor.”

„Să te însori!” dișe Polosov cu vocea tremurândă de înimire, aședn-

despre care conferință cu bucuria sufletească potă dăce, înainte de a-o descrie în detaliu, că a fostă una dintre cele mai edificătoare și însuflețitoare.

În ziua susă numită preoșimea tractuală în frunte de zelosul loră protopopă, M. O. d-nă Ioană Velle, prezentându-se la sânta biserică, unde așteptau învățătorii tractuali și mulțime de popor, încâtă abia încăpă în biserică, unde s'a sêvêșită sânta liturgiă spre cea mai deplină mulțămire a poporului, căruia d-lă Matei Popă, cooperatorulă din Ocna-Deșului, a ținută o frumoasă predică despre chiāmarea preotului și despre datorințele poporului față de s. biserică și față de preotă. Predica a fostă ascultată cu evlavă.

După acestea adunându-se preoșimea la casa parochială, s'au începută pertractările conferinței. M. O. Domnă protopopă Ioană Velle a scuită, acum încă mai multă ca altă-dată, se pētrundă pe cei prezenti prin frumoșă sa vorbire de deschidere; d-sa cu însuflețire adevărată părintescă și creștinescă făcū o paralelă foarte nimerită între preoșimea de acum și preoșimea din trecut, care n'a avută atâtă carte, ca noi, și totuși a fostă cea mai aprigă apēratōre a santei biserici și a causei poporului; desvoltă apoi în mod consecuentă misiunea preotului de astăci atâtă față cu s. biserică, câtă și față cu literatura națională. Acēstă însuflețitoră vorbire fū urmată de viue urări de „sê trăsescă.”

După acēstă urmă alegerea notarului, care se efectū în persōna d-lui Mateiu Popă; se constată apoi numărulă celor prezenti, precum și ală celor absenti, carl din causa bētrânețeloră și din alte cause juste n'au putută lua parte. Cu bucuria am vădūtă între noi doi Nestor de ai noștri, unulă ală tractului Naadului, altulă ală Cascăului, carl prin prezenta loră insuflară celor mai tineri curagiu și însuflețire.

Venindă în discutiune cestiunea bibliotecă tractuale se decide, ca fiă-care preotă se contribue câte 2 fl. pe ană și M. O. D. Protopopă oferă 3 fl.

În legătură cu acēstă M. O. D. Protopopă păși cu o propunere foarte bine motivată și de cătră adunare cu entuziasmă primită. D-sa arătă adecă, că preotulă după recerînțele timpului de acum trebuie să fiă nu numai în cele bisericosof vārsatū, ci trebuie să fiă la locū și în cele civile politice, și că trebuie să scie apēra și conduce poporul și în cele lumesci, de aceea propune, că după ce ou toții scimū ce serviciu ne face în acēstă privință diaristica noastră, nici ună preotă se nu lipsescă a avē câte ună diarū la casa sa; astfel se decide și se concređū M. O. D. protopopă, ca pe sēma tuturoră

preoșiloră din tractū să prenumere „Gazeta Transilvaniei.”

Se hotāresce, ca pe viitoră se să țină conferența în *Gima mare*, și ca preoșii, carl nu s'au lua parte la conferință, afară de cause adevărată scusabile, să fiă pedepsiți cu câte 5 fl. pentru biblioteca tractuală.

D-lă Mateiu Popă propune, că fiindă astăci diua onomastică a unui stēlpū ală diecesei, a Mag. domnū Demetriu Coroiană, pe care-lū scimū cine e pentru biserică și nașione, — să i-se trimită telegamă de felicitare, ce cu o gură și inimă s'a și făcută.

Niculau Popă din Silisca, propuse, că cu condoliunță se luămă actū despre mōrtea neuitatului nostru Alexandri, ce s'a și primită sculându-se cu toșii în picioră și dicensu-i să-i fiă țerina ușoră și memoria binecuvēntată.

După tōte acēste M. O. D. protopopă închide ședința de asemenea prin o vorbire, pe care s'o totū ascultă.

Așa s'a petrecutū conferența de dōmnă a tractului Cascăului. După acēstea ne-amū intrunită la ospitală mēsă a preotului localū, unde dōmna casei a datū ună esamenū escelentū din ceea ce privesce gospodăria. Lucru firescū, că toastele n'au lipsitū. Primulū l'a ridicatū M. O. D. protopopă întrū sănătatea capului diecesei Dr. Ioană Szabó, apoi s'au ridicatū toaste pentru M. O. Domnū protopopă, pentru domnū și dōmna casei, eră la fine M. O. D. Protopopă a ridicatū paharulă pentru toți cei de față.

În fine ne-amū depărtatū ducendū cu noi cea mai plăcută amintire.

Unū ōspe.

Telegrame particulare ale „Gaz. Trans.”

Gherla, 12 Noevre.)* Redactorulă **Negrutiū** a rēposatū în Abbazia.

Abbazia, 13 Noevre. Redactorulă „Preotului Română” și ală „Amicului Familiei“, **Nicolau F. Negrutiū**, a rēposatū la 11 Noevre în Abbazia. Rēmășitele pāmēntesci se transportă acasă la Gherla. Inmormēntarea va fi Duminecă.

Starea clerului în Romānia.

Numărulă totalū ală parochielorū din intrēgă Romānia se presentă astelū:
Afară de catedralele Mitropolielorū

*) Sosită sēra târziu după încheierea fōiei. Red.

du-și grāsuliile lui māt pe pântece. „Așa de curēndū?”

„Da, și încă repede.”

„Mirēsă ta — lucru firescū, e în Rusia?”

„Nu e în Rusia.”

„Dēr unde?”

„Aici, în Frankfurtū.”

„Ei și cine?”

„O germană, — adecă nu — o Italiană. Dēr șede aici.”

„Are capitală?”

„Nu!”

„Atunoi trebuie c'o iubesci foarte?”

„Ce naivū ești! Da, peste măsură o iubescū.”

„Și pentru asta ai lipsă de bani?”

„Da... da, da!”

Polosov își goli paharulă, își spălă gura, și mănile și le șterse ou grijă de pânzătura mesii, luă apoi o țigară și o aprinse. Sanin tăcutū privia la el, și

„Numai unū modū sciu”, dīse în șfîșitū Polosov, dāndu-și capulă pe spate și lāsāndū din gura lui sē se înalțe verigile de fumū. „Du-te la nevastă-mea. Ea, decă va avē voință te va scōte din incurcătură.”

Polosov își închise ochii.

„Scii, ce vrēu s'ēți spunū”, dīse elū învêrtindū țigaretă între buze și oftāndū.

„Du-te acasă, îmbracă-te de grabă — și vin'o erāși aici. Peste o ōră plecū, birja m'e destulă de largă — te ducū cu mine. Asta va fi mai înțelepșese. Dēr acuma vrēu sē dormū. Eu, amice, după māncare m'am obișnuitū sē dormū ne apēratū. Natura mea o pretinde acēstă și în potrive ei nu mē punū. Er tu nu mē conturba.”

Sanin se adēnci în gânduri, dēr în curēndū își ridică fruntea: „s'a hotārītū.

„Bine, m'am învoitū — și-ți mulțămescū. La 12^{1/2} voiu fi aici și vomū merge împreună la Wiesbaden. Sperū, că nevastă-ta nu-mī va lua în nume de rău.”

Dēr Polosov deja horcăia. „Numă conturba!” mormăi elū, își obli apoi piciorăle și așipi ca unū copilașū.

Sanin mai aruncă o privire pe figură lui înfiorătōre, pe capulă, grumađii și buzele lui grōse și rēsfrēnte — lāsă otelulū și cu pași repedi grābi la cofetăria Rosselli. Trebuia să facă lucrulă cunoscutū Gemmei. (Va urma.)

și Episcopielorū, Sântulū Sinodū a fixatū numărulă parochielorū urbane la 297 cu 596 biserici, eră parochiele rurale la 2734 cu 6156 biserici, și cu următorulă personală:

Preoșii parochii în parochiele urbane 297; Preoșii secundari în aceleși parochii 309; Preoșii parochii în parochiele rurale 2734; Preoșii secundari în aceleși parochii 1343; Diaconii numai în parochiele urbane 123,

Pe lângă aceștia mai adăugându-se și alți 45 preoșii și 19 diaconii, ce se află atașati pe la monastirile și schiturile de maice în numărū de 64.

Resultă unū totalū de 4,870, din 6975 preoșii și diaconii, ce se află în tōtă țera în anulă 1888, de cānd acēstū numărū a începutū să diminueze, în urma dispozițiunei luate de a nu se mai da chirotonia preoșescă afară de absolută necesitate.

Acēstū numărū de 6752 biserici și de 4,879 preoșii și diaconii, este destulă de redusū în raportū cu întinderea țerei cu mulțimea comunelor și populației și cu spiritulă piosū ală poporului.

Pentru ameliorarea sōrtei clerului mireanū, Sântulū Sinodū propune, ca statulă să dea pentru fiă-care lună: Preoșiloră parochii din orașe, lei 200; Preoșiloră secundari din orașe lei 166.67; Cāntereșiloră lei 100; Paracliseriloră lei 80; Preoșiloră parochii din sate lei 100; Preoșiloră ajutorii lei 83,34; Cāntereșiloră lei 33,34.

Acēstă e remunerățiunea ce propune Sântulū Sinodū pentru îmbunătățirea sōrtei clerului mireanū, căruia bine înțelesū, mai rezervă și veniturile eventuale ale biserici, la care recurgū pioșii, eră în sate și folōsele din pāmēnturile bisericiloră.

Europa, Rusia și Romānia.

Studiu etnică și politică, de Dimitrie D. Sturdza.
(Urmare)

Comitele Cavour, unulū din giganti politiici ai lumii, în momentulă în care rădica regatulă Italiei din fărāmăturile în care frumoșă patriă a lui Tacitū și a lui Dante picase, vedea în formarea unei Romānii la Dunărea de jos ună mijlocū puternicū de a-și ajunge scopulă său și de a încorona cu succesū silințele marelui său rege Victorū Emanuelū.

Cānd Comitele Cavour fū atăcatū în Parlamentulă din Turinū asupra participărei armatei sardē la rēșboiulă Crimeei, de cătră opisițiune, care nu admitea necesitatea amestecului Sardiniei într'o expedițiune atātă de nebulosă, elū rēspunse adversariloră săi în 6 Februarie 1855 următoarele; „Înainte de tōte avemū a esamina decă rēșboiulă, care sē pōrtă acum în Orientă, interesăză în realitate Sardinia și decă în adevērū există pentru noi interese materiale și politice, care ne indică a lua parte în acēstă luptă și a conlucra la scopulă ce-și propunū a obține puterile occidentale. Sē admitemū, că actualulă rēșbelū ar avē unū rezultatū ferocitū pentru Rusia și ar avē de consecință, de a conduce aci-lele victorioșe ale Țarului la Constantinopolū. E evidentū, că Rusia ar căpăta prin acēstă, predominarea absolută asupra Mărei Mediterane și o preponderanță irezistibilă în consiliile Europei. Amēndouș acēste consecințe însă nu potū fi altfelū judecate, decâtă ea de totū fatală, pentru interesele Piemontului și ale Italiei. În adevērū, cānd Rusia va deveni stăpāna Constantinopolului, ea va fi și stăpāna Mediteranei, pentru că va domina în modū absolutū cea mai considerabilă mare internă, care există pe suprafața globului, anume Marea Neagră. Marea Neagră va deveni atunoi ună adevărată lacū rusescū, și cānd acēstū mare lacū rusescū va intra în mănile unei nașionii, care numără 70 milioane de locuitorii, ea se va prefăce în puținū timpū în celū mai mare arsenalū maritimū din lume, în contra căruia tōte celelalte puteri maritime la

unū locū nu vorū mai putē lupta. Marea Neagră devenită rusescā prin închiderea Bosforului, ale căruia ohei vor fi în mănile unui autocratū, va fi certamente portulă Sevastopolului lārgitū în proporțiunii gigantice. Dēr ni-se va dīce: ce ne împōrtă predominarea Mediteranei? Acēstă predominare totū nu aparține Sardiniei, și este astăci împărțită între Anglia și Franca; în locū de doi stăpāni Mediterana va avea trei. Eu nu credū, că asemenea simțeminte vorū afla unū ecou în acēstă cameră: căci ar fi a renunța la aspirațiunile viitorului, ar fi o dovadă de nesimțire pentru relele, de care a fostū lovită Italia prin rēșboiele continetale, rele, despre care unū mare poetū modernū, descriindū urmările rēșboielorū purtate de străini pe pāmēntulă Italiei, în fața unorū populațiunii indiferente la triumfulū noiloră cōtropicitorii, dīce cu o eloquincă rară: — stăpānulă celū nou înlocuesce pe celū vechiū, și unū nou poporū a pusū genunchiulă pe ceafa celuilaltū. — Cānd Rusia va ajunge să aibă preponderanța pe Marea Neagră, atunoi se vorū putē aplica cu multă realitate acēste versuri asupra noastră.”

Intr'o scrisōre din 4 Septemvri 1856 cătră Comitele Borti, ambasadorulă Regelui Victorū Emanuelū la Londra, Cavour dīcea:

„Unirea Moldovei și a Valachiei va avea de rezultatū stabilirea nașionalității romāne... Principatele dunārene constituiesc o nașionalitate aparte... Unū Românū și unū Slavū au unulū pentru altulū mai puțină simpatia, decâtă unū Românū pentru unū Turcū. Romānii constituescū unū obstacolū în contra tendințeloră de unire, care animă diferitele ramuri ale marei familii slave. Nașionalitatea romānă este o pedecă, care utilă Porții, utilă Europei se opune desvoltărei periculoșe a panslavismului. Sē asvirile cine-va ochii asupra chărții Europei și va vedē, că rasa slavă se întinde dela Uralū și dela Marea Nordică până la Marea Adriatică, fără altă intrerupere decâtă aceea a țeriloră locuite de rasa romānă. Panslavismulă fiindū, fără îndoală, unū pericolū, nu numai pentru Turcia, ci pentru întregū occidentulū; nu este ōre de celū mai mare interesū de a înființa, în mijloculă popōrelorū slave, o nașionalitate, care simpatiescă numai și numai cu occidentulū, și care ar putē constitui unū obstacolū realū în contra unirei popōrelorū cu tendinți puternice spre o acțiune comună, care le ar conduce, pōte, a subjuga restulū lumii civilizate.” (Va urma.)

Dare de sēmă și mulțămită publică
despre banii incurși pe sēma „Asociațiunei transilvaniei” dela adunarea generală a Despărțemētului II (Făgărașii) ținută în Zērnești la 27 Iulie n. c. și până în diua de astăci.

Transportulă sumei totale a contribuitorū publicate în Nr. 184 din a. c. ală „Gazetei Transilvaniei” face 243 florini.

S'au mai încassatū prin cassarulă despărțemētului Nicolae Cosgaria, c. și r. căpitanū în pensiune, dela d-nii:

Ioanū Popă, parochū în Sāmbăta superiōră, 5 fl. taxă și 1 fl. pentru diplomă, la olaltă 6 fl.; Dumitru Florea, proprietarū în Sāmbăta superiōră, 5 fl. taxă pentru 1890; Ioanū Brotea, parochū în Matesfalva, taxă pro 1890 prin postă 4 fl. 99 cr.; George I. (fiu alū despărțemētului nostru cu locuința în Predealū) 5 fl. taxă pro 1890 și 5 fl. ca ajutorū la dispoziția despărțemētului nostru, la olaltă 10 fl.; Biserica gr. cat. din Ileni 5 fl. taxă pro 1890; Iacobū Popeneșci, primū-pretore în Brană 5 fl. taxă pro 1890; Ioanū Țetzu (fiu alū despărțemētului nostru cu locuința în Bucuresci) 5 fl.

Suma totală în diua de astăci 283 fl. 99 cr.

Făgărașii, 5 Noevre 1890.
Basiliu Rațiu, Nicolae Cosgaria,
președ. Desp. II cassarū.

Proprietarū:
Dr. Aurel Mureșianu.
Redactorū responsabilū interimală:
Gregorū Maiorū.

Unu învătăcelu

(român-u)

din casă bună, care posede pe lângă limba sa maternă, limba germană și maghiară, se accep-tază în negoțulu de coloniale

IOANU DUȘOIU & FIU.

461,2-2

Brașov.

Cursuț la bursă de Viena

din 12 Noemvrie at. n. 1890.

Renta de aur 4 2/3 - - - - - 112.40

Table of financial rates and interest, including items like Renta de hârtie, Amortisarea datoriei, and various bank rates.

Avisu d-loru abonati!

Rugam pe d-nii abonati ca la reînnoirea prenumerațiunei se binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, se binevoiască a scrie adresa lămuritu și se arate și posta ultimă.

Totodată facem cunoscutu tuturor D-loru abonati, că mai avem din anii trecuti numeri pentru complectarea colecțiilor „Gazetei“, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se potu adresa la subsemnata Administrațiune în casu de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.“

ABONAMENTE

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulu abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table of subscription rates for Austro-Hungary: Pe trei luni (3 fl.), Pe șese luni (6 fl.), Pe unu an (12 fl.).

Pentru România și străinătate:

Table of subscription rates for Romania and abroad: Pe trei luni (10 fr.), Pe șese luni (20 fr.), Pe unu an (40 fr.).

Abonamente la numerele cu data de Duminică.

Pentru Austro-Ungaria:

Table of Sunday subscription rates for Austro-Hungary: Pe an (.2 fl.), Pe șese luni (1 fl.), Pe trei luni (50 cr.).

Pentru România și străinătate:

Table of Sunday subscription rates for Romania and abroad: Pe an (8 franci), Pe șese luni (4 franci), Pe trei luni (2 franci).

Abonamentele se facu mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se voru abona din nou, se binevoiescă a scrie adresa lămuritu și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulu trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Iunie 1890.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predealū, etc.) and rows for stations and train types.